

hiteles lenne, azaz eredetileg is a 4. versben foglaltak előzték volna meg (ami nem valószínű, annál is kevésbé, mivel ugyanez a gondolat Máté evangéliumában egészen más kontextusban jelenik meg), akkor sejthetnénk valamit: Ott azt mondja Jézus, ha hétszer (gyakorlatilag: végtelenszer) megbántanak, hétszer bocsáss meg (gyakorlatilag: végtelenszer)! Mire a tanítványok kérték volna: Növeld bennünk a bizalmat! mert – tegyük föl – úgy érezték, lehetetlenség saját erejükből a végtelenségig megbocsátani. Erre mondta volna aztán Jézus: Ha csak akkora bizalmatok lesz is, mint a mustármag, még a lehetetlenre is képesek lesztek – ti. még arra is, hogy határok nélkül megbocsássatok.

Egy következtetést azonban biztosan levonhatunk az 5-6. v. szövegösszefüggéséből: Jézus úgy gondolta, a szóban forgó bizalmat (akármit jelentsen is az) **nem lehet kívülről kapni**, nem adhatja nekünk vagy növelheti bennünk senki; ő sem, Isten sem. Vagy van, vagy nincs. Pontosabban talán: vagy létrehozuk magunkban, vagy nem. És úgy vélte, akinek sikerül összehoznia egy mustármagnyit – az „hegyeket mozgathat” vele.

(1998)

.. *...a szeretet egyúttal az ember és az Isten kétoldalú szövetségének egyetlen erőtartaléka. Ha kivész belőlünk, nincs, mi fönntartsa többé ezt a szövetséget.* – mármint, ha a mi szeretetünk vész ki, akkor a kétoldalú viszony bizony felbomlik. Kérdés, őszintén: Mit szeressünk Istenben, igazán, szívből?

HEGYI BÉLA

ISTEN EGYEDÜL VAN

Isten nem halt meg, amint azt elkeseredett filozófusok és botcsinálta ideológusok állították, nem is alszik, amint azt hízelgő vulgármaterialisták, akik vacillálnak hit és nem-hit között, szeretnék bemagyarázni a gyanakvó tömegnek. Hogyan is térhetne nyugovóra,

amikor az ember folytonosan megzavarja, fölveri pihenéséből, tüzet okád földre és égre? Talán fáradtan ledől néha egy-egy csillagkerevetre, talán elnyújtózna egy-egy galaxis tövében, de fáradtsága nem ereje gyöngüléséből fakad, relaxációja nem lehet felfrissítő kikapcsolódás, mert el-elborzad embere láttán, annak gaztetteitől, hamisságától, torzulásaitól. Nem, Ő nem ilyet teremtett. Nem az állatvilágba visszasüllyedő lényt. Várt és várt évmilliókon át, hogy végül mégiscsak az lesz belőle, aminek szánta: saját képe és hasonlatossága a glóbusz méreteiben. Annyi, de annyi lehetőséget adott eddig a javulásra. Reménykedett, hogy ebből az ösztönös bűnözöből idővel nem válik tudatos gonosztevő, hanem – fölismerve cselekedeteinek következményeit, istentelenségének járványát – meggyógyítja önnönmagát, s békét és harmóniát hoz a világegyetembe. De mindennek az ellenkezője történt. Hiába küldte tanúként előbb Buddhát, utána Jézust, hátha testet öltött szavai hitelesebbek és meggyőzőbbek, nem hittek egyiknek sem. A Magasságbéli türelemmel viselte a szörnyű háborúkat, a természet gyilkolását, az úr gögös hódítgatásait, ami olyan óriási összeget emészt föl, hogy ezzel megszüntethető lenne planétánkon az éh- és szomjhalál, a hajléktalanság, s megállítható a flóra és fauna pusztulása.

Az ember kiégett, lelkét vesztett, csökkent lény lett, akiből kifogyott a szeretet, a megértés, a jövő féltésének aggodalma. Hekatombákat tervez, s hajt végre rafinált módon, élvezettel, egyre nyíltabban, a média szolgálatát is igénybe véve, hadd lássák, nem fél senkitől és semmitől, sőt közönsége szemébe nevet, mert neki hatalma van, megbízása az öldöklésre, kínzásra, nyomorításra. Úgy tűnik, a borzalmas 20. századnál is szörnyűbb századot készít, mert bár még az elején vagyunk, máris túltettünk az előzőnek kezdetén, és a folytatás iszonyatai ímhol kirajzolódnak. Istenünk belebetegszik ebbe. Erőnléte csakis tőlünk függ. Immunrendszere lassan csődöt mond, mert legfőbb energiája, a szeretet, amit mi küldhetünk neki innen láthatatlan impulzusokon, éteri frekvenciákon, sugárzásokon át, el- apad. Az ima, a jóra valóság, a cselekedetek humanitása, egymás befogadása, a megbocsátás, a kölcsönös tisztelet, a készséges hála – kifogyóban. A Magasságbelit nem fűti az ember szeretetmennyisége és minősége, az az erőforrás, amely nélkülözhetetlen összekötő bázis Isten és ember között. Hiányosan érkezik a vitalitáshoz szükséges táplálék.

Elhagyta Őt a világ. Hiába ragaszkodott hozzánk mindezidáig, hiába kérlelt, parancsolt, rimázkodott,

figyelmeztetett, nem tudtuk szeretetünkkel sem feltölteni, sem megvigasztalni. Isten egyedül maradt ön- magával. Hú társa, az ember hátat fordított Teremtőjének. A hit is beszűkült: vagy konvencionális, vagy hierarchiális, de nem mozgalommá vált, szakralizált tevékenység, melynek középpontjában Jézus áll. Hogyan is lehetne, amikor papjai közül egynéhányan – az Ő nevében, s palástjában – politikai propagandát üznek, nemegyszer mise keretében, agitációt folytatnak anyagi juttatásokért, hatalmi pozíciókért, s híveiket olyan kötelmekkel sújtják, amelyeket önmagukra nézve nem tartanak előírásosnak. Az imádság háza, mely mindenkié, így válik maga is kirekesztővé, személyválogatóvá, ahol csak bizonyos politikai kurzus támogatóit látják szívesen.

A sötétség hadoszlopai, melyeket Hamvas Béla a káli juga, a fekete korszak jöveteleként idéz föl, megdöbbentő következetességgel fogják át a Földet, kontinensnyi területeket árasztva el, nem kímélve senkit és semmit, sem embert, sem természetet, sem intézményt, sem szentséget, megmérgezik az emberi értelmet, összekuszálják az érzelmeket, tönkretesznek az ápolt viszonyokat, egymás ellen fordítják a családok tagjait, ellenséggé ugrasztják össze a barátokat, az állatokat és a növényeket támadásra indítják uraik, fogyasztóik és fogva tartóik ellen, mígnem az örült tehetetlenség, a csillapíthatatlan gyűlölet és az istentelen rettegés olyan fegyvereket ad az emberek kezébe, amelyekkel képesek romba dönteni a világot. Kérdés, akkor előlről kezdődhet-e a történelem, vagy az ember, mint olyan végképp leszerepel Isten képzeletében és az univerzumban?

Sokat, nagyon sokat beszéltünk s beszélünk a szeretetről. Főképp a humán tárgyokban, az egyházi prédikációkban, az emberi kontaktusok szóvirágaiban. De vajon mindig komolyan gondoltuk-e? És legkivált: Úgy is cselekedtünk-e? Bizonyára mindig megrekedtünk a szavak, a szép udvarlások és hamis tisztességek szintjén. Miképp jutottunk volna el különben a totális hanyatlás ciklusáig, ehhez az utolsó határállomásig? A véghelyzetig, amikor a mindenség összeesküdni látszik ellenünk? Ketten maradtunk: Isten és az ember. Semmi nem köt minket semmihez, csakis az Ő jelenléte, agilitása, megbocsátó teljessége bír megoldással és magyarázattal. Kiprélhetünk magunkból még egy kis szeretetet, hogy dinamizmust kölcsönözzünk ennek a relációnak, de nem csalunk-e megint? Nem ígérgetünk-e, mint eddig is számtalanszor? Nem az érdek, a pillanatnyi menekülés késztet-e, hogy most, sarokba szorítva – cunamiba,

sárba, éhezésbe, epidémiába, tűzözönbe, vérbe és verítékbe kényszerítve, mikor már „az ember végképp terhe lett a Földnek” – fogadkozunk és könyörögünk? Szeretetünk az egyetlen, amit önként áldozatul kínálhatunk, a valódi, őszinte, tágan mért szeretet, hogy kizökkentsük Istent monumentális magányából. A gyöngédség, a jóra való hajlandóság keringését beindítsuk ebben a kolosszális közlekedőedényben, mely közte és köztünk áramoltatja kötésünk molekuláit, meg- akaszthatatlanul. A szeretet, amely mára már unalmas közhely lett, és elcsépelet regénytéma, miközben táplálja ezt a teremtői viszonyt, a szeretet egyúttal az ember és az Isten kétoldalú szövetségének egyetlen erőtartaléka. Ha kivész belőlünk, nincs, mi fönntartsa többé ezt a szövetséget.

MIKLOVICZ LÁSZLÓ HOMÍLIA...

Nagycsütörtöki igeliturgia Felsőpetényben

Köszöntés:...

A hagyományos felfogásban a Nagycsütörtök esti liturgiájában az Eucharisztia alapítására emlékezünk, az Utolsó Vacsora felidézésével, amikor Jézus maga köré gyűjtötte tanítványait. A szentírási olvasmány felidézi az egyiptomi kivonulás éjszakáját, amikor az angyal megkímélte az izraeliták házait, mert a bárány vérével megjelölték az ajtófélfákat. A húsvéti lakoma áldozati báránya Krisztus előképe: saját testét adja értünk, vére pedig megszabadít a bűntől, az örök haláltól. Nagycsütörtöknek éppen ezért ünnepélyes és örömteljes hangulata van. Nagycsütörtök az Egyház legősibb ünnepei közé tartozik.

Az ősegyházban ezen a napon fogadták vissza a bűnbánókat. A nagycsütörtöki evangéliumban halljuk, hogyan mosta meg Jézus tanítványainak lábát. Ez a cselekedet örök időkre szóló példaadás, hogyan kell egymást alázatos szívvel szolgálni. Ennek emlékére a püspök vagy a pap megmossa az arra kiválasztott emberek lábát. A lábmosás szertartásában Jézus példájára emlékezik az Egyház. A lábmosás a szolga feladata volt és Jézus szolgává tette magát.

A jelképek az utolsó vacsora örömének hangulatát idézik. Ezért van a pap fehér miseruhában, ezért szól a mise elején az orgona, ezért van virág az oltáron; ezért szólalnak meg Dicsőségre minden templomban a harangok, a csengők, az orgona, de a Glória után elnémulnak nagyszombat estig. A mély gyász jeléül ezután csak a kereplők szólnak. A harangok